

Kalamaja, kartanoita ja miljoonia litroja viinaa: Pirtulla maksettiin Viron idylliset kartanot

6.4.2024 12.00

Viro on muutakin kuin Tallinnan Vanhakaupunki, Viru tai ostoskeskukset. Kuinka moni on kuullut puu-Tallinnasta tai Kalamajasta? Lähes legenda ovat Viron kartanot ja pirtu. Venäjän armeijan viinatilaukset synnyttivät hienojen kartanoiden ketjun ja sivussa kasvoi myös Rakveren kaupunki.

Teksti ja kuvat: JORMA AULA

Viina toi vaurautta ja loi kartanokulttuurin Viroon. Yksi merkittävimmistä on Vihulan kartano, joka elää uutta kukoistuskauttaan.

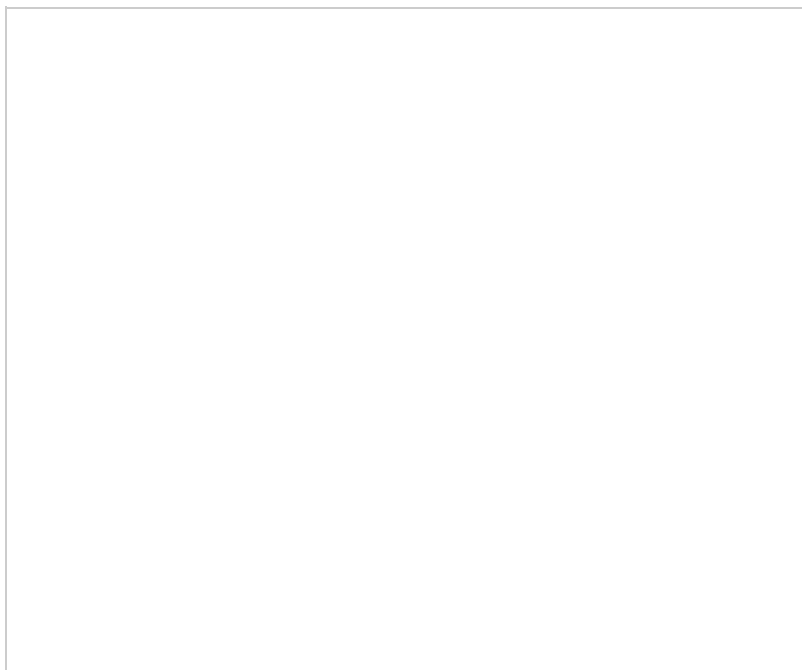
Toimitusjohtaja **Tarmo Backmann** kierrättää kartanon pihapiirin rakennuksia innokkaana kuin pikkupoika. Innostumiseen on myös syynsä, sillä niin viehättävä kovalla vauhdilla uudistuva kartano on. Yli 500 vuotta perustamisensa jälkeen kartano elää hotellina ja kylpylänä historiansa parhainta aikaa ja uudistuu tänäänkin rakennus rakennukselta. Siellä pidetään myös konsertteja ja perhetilaisuuksia.

Kartanossa on lähes puolen sataa huonetta, ekokylpylä, hoituhuoneet, oma yrttitarha, puutarha, kasvihuone, tunnelmallinen ravintola, vesimylly ja kokoustilat.

- Palvelut rakennetaan skandinaaviseen tyyliin myös suomalaisille sopiviksi, Backmann huomauttaa.

Vihulan kartano koostuu eri aikoina tehdyistä rakennuksista, jotka muodostavat koskettavan kokonaisuuden. Herraintalolla on oma paikkansa, ja ihailla voi myös viinatehdasta, kyyhkystaloa, jääkellaria ja palmumajaa puhumattakaan suokottelutornista tai viehkeistä poluista kartanon mailla, jotka levittäytyvät peräti 50 hehtaarin alueelle.

- Kolmen vuoden aikana kartanokokonaisuudesta tulee koko Baltiassa ainutlaatuinen country club -tyyppinen keskus.

Luonnonvärien ja -materiaalien ohella olemme pyrkineet säilyttämään rakennusten alkuperäisiä yksityiskohtia, johtaja kehuu. Alueella on kansallispuisto, joka oli aikanaan koko Neuvostoliiton ensimmäinen.

Viron kartanot syntyivät saksalaisten paronien rakennuttamana. Niin Vihulakin yli 500 vuotta sitten.

Ensimmäiset tiedot siitä ovat peräisin vuodelta 1501, jolloin kartanon omisti tanskalaisyyntyinen paroni **Hans von Lode**. Saksalaiset omistivat Viron kartanot peräti 97-prosenttisesti. Pohjan sodan aikana kartano poltettiin. Sen jälkeen omistajiksi tulivat Wekebrot, jotka jättivät kartanon perintönä tyttärensä suvulle von Helffreicheille. Vuonna 1810 kartanon osti **Alexander von Schubert**. Nykyisen Vihulan von Schubertit rakennuttivat vuosina 1820-1880.

Pienet pirtutehtaat tuottivat Virossa vuodessa yli 18 miljoonaa litraa viinaa, josta osa tuli Suomeen. Valtaosa toimitettiin kuitenkin Venäjän armeijalle, jonka sotilaille kuului tarkkaan määritetty annos vodkaa. Ennen taisteluja sotilas sai mojavon 200 gramman annoksen viinaa rohkaisuksi ja sodan pelon voittamiseksi. Viron tuntija **Anne Kurepalu** tietää viinan merkityksen varsinkin pohjoiselle Virolle. Vuosina 1854-1860 oli Pohjois-Virossa 248 ja Etelä-Virossa 279 pirtutehdasta eli yhteensä peräti 527 polttimoa. Vuodelta 1863 on tieto, että kaikkien Viron pirtutehtaiden tuotanto oli 1 511 000 pangesankoa, ja yksi sanko vetää 12,299 litraa. Viinan poltto alkoi sadonkorjuun jälkeen syksyllä. Raaka-aineena olivat peruna ja vilja. Mäskillä lihotettiin 50-päinen härkälauma, jonka jätöksillä kasvatettiin taas uusi sato. - Siitä sanottiin, että maa kasvoi iloisten härkien lannalla, Anna selvittää.

Rakverelainen yrittäjä **Roman Kusma** keksi muutama vuosi sitten idean Suomessa, Caribian kylpylässä lasten kanssa kylpiessään. Kun kotikaupungissa ei ollut kylpylää, hän liikemieskumppaneineen päätti rakentaa kylpylähotellin, joka on sopivan matkan päässä sekä Tallinnasta että Vihulan kartanosta. - Suomalaiset ovat löytäneet meidät ja nytkin on useita suomalaisia viettämässä lomapäiviä kylpylässä, Kusma sanoo. Aqua Hotel&Span värikkäät, hämyiset tai valoisat hoituhuoneet kutsuvat ja seitsemän erilaista saunaa ovat lämpiminä. Sanarium on matalalämpöinen, mentolintuoksuinen sauna, suolasauna vaikuttaa kuorivan ihonhoidon tavoin ja aromihöyrysauna puhdistaa ihoa. Lisäksi on suola-höyrysauna, infrapunasuuna sekä Caldarium, jossa nautitaan 36 asteen lämmössä penkillä lepäillen. Kylmä ja lämmin kävelyallas vaikuttaa jalkapohjiin hoitavan pistehieronnan tavoin. Kylpylän yhteyteen on nousemassa uusi 45 huoneen hotelli.

Tallinnassa ravintolayrittäjä **Harri Tidus**, 30, sekoittaa alkudrinkkiä uudehossa kulmakapakassaan kahvila Topsissa. Kahvila Saa- ja Vanakadun kulmassa ei ole aivan tavallinen missään mielessä. Mies irtaantui huippuravintolaketjun päällikön paikalta ja ryhtyi yrittäjäksi.

Vanha LP tuo ilmoille hieman rahisevalla äänellä kaihon sävelmiä Irwinistä Olavi Viitaan. Pöydät ja tuolit on kerätty kierrätyskeskuksista, tiski rakennettu itse ja drinkki tehdään kierrätyslasiin ajalta, jolloin lasin pohjaan valettiin hinta viisi kopekkaa.

Neuvostonostalgi huokuu täällä, kuten monessa muussakin Kalamajan alueen uudehossa ravintolassa, leipomossa ja kaupassa. Onko ilmiöön synnä haikailu menneeseen aikaan vai Euroopan tilanne samalla, kun maa otti vasta käyttöönsä turbulenssissa olevan euron?

Harrin ravintolassa soi yläkerran asunnosta saatu vanha piano kolme kertaa viikossa tai silloin, kun asiakkaaksi sattuu soittotaitoinen. Erikoisen kulmakahvio sijaitsee parin kilometrin päässä Virukeskuksesta.

Ruotsalaissyntyinen, mutta hyvin myös suomea puhuva Kalamajan asukas **Eva-Tiina Pölluste** on tyytyväinen kaupunginosaansa Kalamajaan. Se on suojassa keskusten turistikatujen melusta ja

Vihulan toimitusjohtaja Tarmo Backmann on ylpeä uudistuvasta kartanosta.

Vihulan kartanon idylliä morsiuksiin.

menosta, omaperäinen, boheemi ja viehättävä.

- Neuvostoaika hävitti kaiken yritteliäisyyden, joka on tehnyt paluun koko alueelle Eva-Tiina hehkuttaa.

Asuntojen hinnat eivät Kalamajan alueella ole vielä nousseet ydinkeskustan tai Vanhankaupungin tasolle. Suomalainen YIT rakentaa parhaillaan sinne uusia taloja. Vajaan 30 neliön yksiön voi saada vanhemmista taloista jopa reilulla 30 000 eurolla.

- Alueen vanhoja taloja on kunnostettu pieteetillä, mutta on joukossa toisenlaisiakin esimerkkejä Eva-Tiina Pölluste sanoo.

Kahvila Moonin lähellä on Kalamajan kalatori lauantaisin. Sen edestä lähtee kaksi kilometriä pitkä promenadi, suosittu pyörätie, joka vie merimuseoksi entisöitävään lentosatamaan. Siellä tullaan kokemaan veden elämää ja ihastelemaan erikoista Viron sukellusvenettä, Lempiä.

Paterein synkkä vankila sijaitsee myös Kalasataman alueella kertoen historiasta neuvostoaikana, mutta myös Viron itsenäisyyden ensimmäisistä vuosista.

Paikkaan kilpistyi monen tallinnalaisen kohtalo. Kauhujen talossa teloitettiin neuvostoaikana ennen kaikkea kulttuurihenkilöitä.

Sata vuotta sitten Kalamajan alueella asui pelkästään suurperheitä. Samassa pienessä asunnossa saattoivat asua isovanhemmat, vanhemmat ja vieläpä toisen tai molempien vanhempien tädit ja enot.. Kivijalkamyymälöistä löytyi pieniä kauppvoja, suutareita ja räätäleitä.

Nyt vanha aika on palaamassa. Jauhokadulla toimii leipomo, lähistöllä kellarikauppa, uusia idyllisiä kuppiloita ja ravintoloita on useita. Tiilikiven lounasravintolasta saa kierrätystuoleilla istuen lounaan viidellä eurolla. Rosolli alkuruokana, venäläinen piirakka pääruokana ja pannukakku jälkiruokana takaavat hinta-laatusuhteen olevan kohdallaan.

RAKVERE FAKTAT:

o Rakveren ja lähiympäristön museot: www.svm.ee

o Rakvere Linnakodaniku majamuuseum - Kaupunkilaisen talomuseo esittelee pikkuporvarillisen perheen kotia.

o Rakvere muuseumissa on vaihtuvia näyttelyitä.

o Rakvere linnus mäen päällä, vanhan ritarilinnan raunioissa.

o Teatterissa näytetään myös elokuvia www.rakvereteater.ee

o Kaupungin kirkko on peräisin 1400-luvulta.

o Riho Hütin kotigalleriassa taiteilija tekee lasitöitä ja maalaa.

o Viehättävä kävelykohde on Rakveren tammilehto.

o Suosittu käyntikohde on myös Viron ainoan pellavatehtaan myymälä www.liliina.ee

o Wesenbergh-hotellista majoitusta www.wesenbergh.ee

o Art Cafe'n vierastalo on suosittu majoituskohde, josta saa myös maittavaa ruokaa www.artcafe.ee

o Rakveresta noin puolen tunnin päässä olevasta Sagadin kartanosta hyvätasoista majoitusta. www.sagadi.ee

o Myös Viron ainoa metsämuseo.

o Sagadista 3 km kohti merta Oandun luontokeskuksessa on paljon nähtävää, myös luontoelokuvia ja luontopolkuja. Ilmainen sisäänpääsy.

VIHULA FAKTAT:

o Kuuluu Uniquestay Hotels -ketjuun

o Kaikissa huoneissa on tietokone ja ilmainen internet, kahvin- ja teenkeitin, tallelokero, satelliittitelevisio ja minibaari.

o Aamutakit, tohvelit sekä aromaterapiakylpyvaahdot, kehogeelit ja shampoot ovat käytettävissä.

o Suurimmassa osassa huoneita on poreamme, joissakin pelkkä suihku.

o Aktiviteetteja; kävely luonnonpuistossa ja kartanon mailla, metsästys, tennis, luisteluretket, ratsastus, rekiäjelu, valjakko-ajelu, sauvakävely

o Tunnelmallinen ravintola

o Erilaisia kokoustiloja

(Juttu julkaistu ML 2014)

Tunnelmallinen ravintola on vuosisatojen saatossa ravinnut arvokkaita vieraita.

Viinaryyppy ja makeapala on Vihulan tavaramerkki.

Rakverelainen yrittäjä Roman Kusma keksi kylpyläidean Suomessa.

Kalamajan ravintoloissa on kierrätys ykkösasia.

Kalamajasta löytyy herkkuja tarjoava konditoria.

Harri Tidus sekoittaa drinkkiä omassa nostalgiaravintolassaan.